

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto — Syrjäisimpien alueiden tiiviimpi kumppanuus"

KOM(2004) 343 lopullinen

(2005/C 294/05)

Euroopan komissio päätti 27. toukokuuta 2004 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta "Komission tiedonanto — Syrjäisimpien alueiden tiiviimpi kumppanuus".

Asian valmistelusta vastannut "talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus" -erityisjaosto antoi lausuntonsa 22. kesäkuuta 2005. Esittelijä oli Margarita **López Almedáriz**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13.–14. heinäkuuta 2005 pitämässään 419. täysistunnossa (heinäkuun 13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 62 ääntä puolesta ja 1 vastaan 8:n pidättyessä äänestämästä.

1 Johdanto

1.1 Sevillassa kesäkuussa 2002 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa Euroopan komissiota kehoitettiin esittämään kokonaisvaltainen ja johdonmukainen näkemys syrjäisimpien alueiden tilaan vaikuttavista erityispiirteistä ja keinoista niihin puuttumiseksi. Vastauksena pyyntöön komissio julkaisi 26. toukokuuta 2004 tiedonannon aiheesta "Syrjäisimpien alueiden tiiviimpi kumppanuus" ⁽¹⁾.

1.2 Eurooppa-neuvoston kehoitus oli EU:n laajentumisen kynnyksellä ja pyyntöä ympäröineessä maailmanpoliittisessa tilanteessa ratkaiseva aloite. Tarkoituksena oli määritellä näiden ulkoalueiden kehittämistä koskeva kokonaisvaltainen strategia syventämällä perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdan tulkintaa entisestään.

1.3 Juuri ennen Sevillassa pidettyä Eurooppa-neuvoston kokousta Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi 29. toukokuuta 2002 oma-aloitteisen lausunnon aiheesta "Euroopan unionin ulkoalueiden tulevaisuudenstrategia" ⁽²⁾. Lausunnona kehoitettiin laatimaan ulkoalueita varten kokonaisvaltainen strategia ja määrittelemään strategian periaatteet, tavoitteet, käytettävissä olevat välineet sekä toteutettavien toimenpiteiden aika-taulu.

1.4 Pyrkimyksenään käynnistää syrjäisimpiä alueita varten kokonaisvaltainen ja johdonmukainen politiikka kyseisten alueiden hallitukset ja sijaintivaltiot julkaisivat kesäkuussa 2003 kukin oman muistionsa. Muistioissa korostettiin näiden alueiden erityispiirteiden merkitystä verrattaessa niitä Euroopan muihin alueisiin.

1.5 Syrjäisimpien alueiden oikeudellinen erityisasema tunnustetaan myös Euroopan perustuslakisopimuksessa, sen III-424 artiklassa ja IV-440 artiklan 2 kohdassa.

⁽¹⁾ KOM(2004) 343 lopullinen.

⁽²⁾ EYVL C 221, 17.9.2002, s. 10. Lausunnon esittelijä oli Margarita **López Almedáriz**.

2 Komission asiakirjan pääsisältö

2.1 Euroopan komissio ehdottaa unionin ulkoalueille tiiviimpää kumppanuutta. Uusi strategia liittyy vuosina 2007–2013 toteutettavaan unionin koheesiopolitiikan uudistukseen. Tiedonanto sisältää kolme keskeistä perusteamaa:

— Kilpailukyky: parannetaan syrjäisimpien alueiden kilpailukykyä luomalla ja kehittämällä yritysten sijoittautumiselle suotuisa taloudellinen ympäristö.

— Yhteydet alueille: lujitetaan ulkoalueiden koheesiopolitiikkaa syrjäiseen sijaintiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Ongelmia tuottavat esim. saaristojen hajanaisuus tai huonojen kulkuyhteyksien päässä olevien alueiden eristyisyys. Näiden haittojen ja syrjäisimpien alueiden tuotannon lisäkustannusten alentaminen onkin yksi tärkeimmistä unionin toiminnan tavoitteista kyseisillä alueilla.

— Alueellinen yhdentymisen: syrjäisimmillä alueilla ja niiden naapurina olevilla kolmansilla mailla on yhteinen alueellinen kehitysympäristö, joka on otollinen niiden välisen tavara- ja palvelukaupan kehittämiseen. Tästä syystä olisi tuettava syrjäisimpien alueiden yhdistämistä niiden omaan maantieteelliseen ympäristöön.

2.2 Syrjäisimpien alueiden kehityksen vauhdittamiseksi komissio tekee kaksi erityishdotusta:

— Erityisohjelma haittojen korvaamiseksi: EAKR vastaa ohjelman rahoituksesta ohjelmakaudella 2007–2013. Ohjelman tavoitteena on lieventää erityisiä haittoja, jotka vaikuttavat syrjäisimpien alueiden elinkeinoelämään ja jotka luetellaan EY:n perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdassa (syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista).

— Lähialueiden toimintasuunnitelma: pyritään laajentamaan syrjäisimpien alueiden luonnollista sosioekonomista ja kulttuurista vaikutusalueetta (puuttamalla myös väestön muuttoliikkeeseen). Tarkoituksena on vähentää esteitä, jotka rajoittavat kyseisten alueiden mahdollisuuksia pitää yllä suhteita omaan maantieteelliseen ympäristöönsä, koska alueet sijaitsevat hyvin kaukana Euroopan mantereesta mutta maantieteellisesti erittäin lähellä Karibian, Pohjois- ja Etelä-Amerikan sekä Afrikan markkinoita. Lähialueiden toimintasuunnitelmaan sisältyy sekä kauppaa ja tulliasioita koskevia toimenpiteitä että yhteistyötä valtioiden välillä ja raja-alueilla.

3 Yleistä

3.1 Komitea ilmaisee tyytyväisyytensä siihen, että ehdotetun perustuslakiosuuden III-424 artiklassa ja IV-440 artiklan 2 kohdassa syrjäisimpien alueiden oikeudellinen erityisasema tunnustetaan säännöstöhierarkian korkeimmalla tasolla. Sopimuksessa todetaan, että kyseiset alueet ovat omaleimaisia, ja määrätään tarvittavista lainsäädäntö- ja sääntelyvälineistä, jotta määräyksiä hyödynnetään laaja-alaisina välineinä mukauttamalla yhteiset politiikat vastaamaan kyseisten alueiden erityispiirteitä.

3.2 Komitea toteaa olevan myönteistä, että unioni pystyy vastaamaan alueiden erityistarpeisiin. Komiteaa ilahduttaa erityisesti se, että unionin ulkoalueiden erityispiirteet tunnustetaan ja myönnetään kyseisten alueiden poikkeavan muista luonnon- ja väestöhaitoista kärsivistä alueista.

3.3 Komitea on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio on suhtautunut myönteisesti suositukseen, jonka komitea antoi lausunnossaan aiheesta "Euroopan unionin ulkoalueiden tulevaisuudenstrategia". Komitea suositti, että ulkoalueita varten perustettua, komission eri yksiköistä koostuvaa yhteistyöryhmää vahvistettaisiin lisäämällä sen henkilöresursseja ja asiaa hoitamaan perustettaisiin aluepolitiikan pääosastoon erityisyksikkö. Komitea toivoo, ettei tämä vaikeutta yksiköiden välistä koordinaatiota.

3.4 Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että komission tiedonannossa myönnetään syrjäisimpien alueiden erityisaseman perustuvan yhdenvertaisuuden ja suhteellisuuden periaatteille. Näin syrjäisimpien alueiden toisistaan poikkeaviin tilanteisiin voidaan puuttua eri tavoin ja niillä asuvat unionin kansalaiset pääsevät hyödyntämään samoja mahdollisuuksia kuin unionin muut kansalaiset.

3.5 Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio mainitsee ulkoalueilla vallitsevien pysyvien olosuhteiden ja niiden yhdistelmien saavan aikaan sen, että energiantoimituksista yleensä ja varsinkin paikalliseen käyttöön tarkoitetuista maataloustuotteista aiheutuu lisäkustannuksia, jotka liittyvät muun muassa seuraaviin vaikeuksiin:

- kooltaan pienet markkinat
- eristyisyys päämarkkinoista

— suurtalouden etujen puuttuminen tuotannosta ja yritysten suuri varastointitarve

— hyödykkeiden nopea kuoletus, mikä merkitsee sitä, että kalusto on täytettävä tiukemmat turvallisuusnormit tai että kalusto on uusittava useammin kuin muualla (ilmastosta ja hankalasta pinnanmuodostuksesta johtuvia vaikeuksia)

— tuotantovälineiden alimitoitussongelmat, jotka johtuvat tuotannon ja jakelun teknisistä järjestelyistä

— ammattitaitoisen työvoiman vaje, joka liittyy suppeisiin työmarkkinoihin ja vaikeuksiin päästä Manner-Euroopan työmarkkinoille

— energiatuotannon lisäkustannukset, jotka vaikuttavat paikalliseen kulutukseen tarkoitettujen maataloustuotteiden hintaan

— vajavaiset suurnopeusyhteydet ja televiestintäverkot sekä sähköisten viestintäpalveluiden lisäkustannukset

— hankalasti järjestettävissä oleva paikallistuotteiden myynninedistäminen alueen ulkopuolella

— ympäristönormien noudattamiseen liittyvät esteet

— syrjäisestä sijainnista ja saariolosuhteista johtuva kaksinkertainen ongelma: muutamat ulkoalueet sijaitsevat hajallaan ja muodostuvat useista saarista.

3.6 Komitea haluaa komission tavoin nivoa syrjäisimmät alueet Lissabonin ja Göteborgin strategioihin työllisyyden, talousuudistusten ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tukemiseksi. Komitea kehottaa hyödyntämään kyseisten alueiden potentiaalia tietoyhteiskunnan kannalta.

3.7 Komitea katsoo, että dynaaminen matkailuala tuo vankkaa lisäarvoa, joka puolestaan auttaa vahvistamaan syrjäisimpien alueiden talouden kilpailukykyä. Ei kuitenkaan tule edistää matkailualan hillittömää kasvua, joka saattaa alueet epätasapainoon ja vaikuttaa kielteisesti niiden ympäristön kestävyysteen.

4 Erityishuomioita komission tiedonannosta

4.1 Komitea on tyytyväinen siihen, että komission tiedonannossa mainitaan useita komitean oma-aloitteisessa lausunnossa^(?) antamia suosituksia. Komitea pahoittelee kuitenkin, ettei kaikkia suosituksia ole otettu asianmukaisesti huomioon.

^(?) EYVL C 221, 17.9.2002.

4.2 Komitea huomauttaa ulkoalueiden ja niiden sijaintivaltioitten esittäneen yhteisenä kantanaan alueiden sisällyttämisestä tulevaan koheesiopolitiikkaan, että kyseiset alueet olisivat automaattisesti oikeutettuja entiseen tavoite 1 -tukeen eli nykyiseen lähentymistukeen. Tämä olisi paras tapa puuttua alueiden erityistilanteeseen. Samalla taattaisiin, että alueita kohdellaan yhtenäisesti ja niille myönnetään tarvittavat määrärahat, joiden turvin ne selviytyvät pysyvistä rajoitteistaan.

4.3 Komitea panee merkille komission päätyneen vaihtoehtoiseen esitykseen. Ehdotuksessa nivotaan yhteen koheesiopolitiikan yleisten puitteiden soveltaminen syrjäisimpiin alueisiin ja kahden erityisvälineen käyttöönotto: syrjäisimpien alueiden erityishaittojen tasoittamiseen tähtäävä ohjelma ja naapurialueita koskeva toimintasuunnitelma.

4.4 Komitea toteaa, ettei tiedonannossa mainita nimenomaisesti unionin perustuslakisopimusta koskevan luonnoksen uuden III-424 (*) artiklan soveltamisalaa.

4.5 Komitea pahoittelee sitä, että komission laatimassa syrjäisimpien alueiden strategiassa koheesiopolitiikalle annetaan keskeinen ja lähes yksinomainen asema eikä strategiassa pyritä juurikaan hyödyntämään muita alakohtaisia politiikkoja.

4.6 Komitea toivoo, että kun syrjäisimmät alueet on nyt määritelty aiempaa tarkemmin ja tiettyjen alakohtaisten politiikkojen myönnetään olevan epätarkoituksenmukaisia, syrjäisimpiä alueita varten onnistutaan laatimaan laaja-alainen strategia, jossa otetaan huomioon niiden erityisolot ja poikkeavuus muista yhteisön alueista.

4.7 Niinpä komitea katsoo, että koska muiden yhteisön politiikkojen mukaisiin toimiin kiinnitetään niukasti huomiota, ei voida tarkkaan ottaen puhua varsinaisesta kokonaisvaltaisesta, johdonmukaisesta syrjäisimmille alueille tarkoitettua strategiasta Sevillassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston mandaatin tarkoittamassa merkityksessä.

(*) III-424 artikla: "Ottaen huomioon, että Guadeloupen, Ranskan Guayanen, Martiniquen, Réunionin, Azorien, Madeiran ja Kanariansaarten rakenteellista, sosiaalista ja taloudellista tilannetta vaikeuttavat sellaiset tekijät kuten syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä niiden talouden riippuvuus muutamista harvoista tuotteista, ja että nämä tekijät pysyvästi ja samanaikaisesti haittaavat merkittävästi näiden alueiden kehitystä, neuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppalakeja, -puitelakeja, -asetuksia ja -päätöksiä, joiden tarkoituksena on erityisesti vahvistaa ne edellytykset, joilla kyseisiin alueisiin sovelletaan tätä perustuslakia, yhteiset politiikat mukaan luettuina. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan. Ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden erityisesti tullin- ja kauppapolitiikkaa, veropolitiikkaa, tullittomia alueita, maatalous- ja kalastuspolitiikkaa, raaka-aineiden ja välttämättömien kulu- tustavaroiden toimittamiseksi, valtiontukia sekä edellytyksiä rakennerahastoihin ja laaja-alaisiin unionin ohjelmiin osallistumiselle.

Neuvosto hyväksyy ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen säädokset syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioon ottaen ja heikentämättä unionin oikeusjärjestyksen, sisämarkkinat ja yhteiset politiikat mukaan luettuina, yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta."

4.8 Komitea pahoittelee edellä kuvattua sisältövajetta, joka koskee erityisesti maatalousosiota, sillä monet syrjäisimpien alueiden esille ottamat kysymykset, joihin olisi pikaisesti etsittävä ratkaisuja, jäävät vaille vastausta.

4.9 Komitea pahoittelee myös sitä, ettei maahanmuuttopolitiikasta ole annettu säännöksiä, joilla pyrittäisiin ratkaisemaan tiettyjä ulkoalueita alituisen vaivaavat kiperät ongelmat. Komitea kehottaa ottamaan ulkoalueiden erityispiirteet huomioon tulevassa maahanmuuttopolitiikassa.

4.10 Komitea ilmaisee epäilevänsä, onko ulkoalueisiin aiheellista ja asianmukaista soveltaa koheesiopolitiikan yleisiä tukikelpoisuusehtoja. Komitea katsoo, että syrjäisimmät alueet kärsivät perusrakenteiden puutteellisuudesta, eikä niillä ole tarvittavia kilpailuedellytyksiä, jotta ne pystyisivät saavuttamaan Lissabonin ja Göteborgin strategioiden mukaiset tavoitteet.

4.11 Komitea toteaa, että komission ehdottama syrjäisimpien alueiden strategia koostuu lähes yksinomaan kahdesta erityisvälineestä: pysyvien rajoitteiden tasoittamiseen tähtäävästä ohjelmasta ja lähialueita koskevasta toimintasuunnitelmasta. (†)

4.12 Komitean mielestä on ilahduttavaa, että yhteisön uusissa alueellista yhteistyötä koskevissa ohjelmissa syrjäisimmät alueet voivat osallistua valtioiden välisen yhteistyön lisäksi rajatylittävään yhteistyöhön. Komitea katsoo, että syrjäisimpien alueiden kuuluminen tällaisen yhteistyön piiriin on erittäin tärkeää alueiden yhdistämiseksi omaan maantieteelliseen ympäristöönsä.

5 Suositukset

5.1 Komitean mielestä Euroopan komission on laadittava ulkoalueille kokonaisvaltainen strategia ja myönnettävä tarvittavat välineet strategian toteuttamiseen. Komission on myös lunastettava maaliskuussa 2000 julkaisemassaan kertomuksessa tekemänsä sitoumukset, jotka sisältyvät niin ikään Sevillassa kesäkuussa 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin. Siksi on tehtävä selväksi, että nykyisen perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohta eli perustuslakisopimuksen tuleva III-424 artikla on kaikkien syrjäisimmille alueille suunnattavien toimenpiteiden ainoa ja yhteinen oikeusperusta, vaikka toimenpiteet edellyttäisivät perustamissopimuksen määräysten kumoamista tai johdetun oikeuden muuttamista tai mukauttamista.

5.2 Kaiken edellä esitetyn perusteella komitea katsoo välttämättömäksi ja aiheelliseksi antaa joukko suosituksia ja kehottaa Euroopan komissiota toimimaan seuraavasti.

(†) Katso alaviite 1.

5.2.1 Komissiota kehoitetaan olemaan soveltamatta syrjäisimpiin alueisiin koheesiopolitiikan yleisiä tukikelpoisuusehtoja. Tämä olisi tarkoituksenmukaisin ratkaisu alueiden pysyviin haittoihin, ja näin alueita kohdeltaisiin edelleen yhtenäisesti.

5.2.2 Komissiota kehoitetaan varaamaan ehdottamiinsa kahteen erityisvälineeseen riittävästi määrärahoja, jotta niillä voidaan puuttua kaikkien syrjäisimpien alueiden tarpeisiin ja ongelmiin.

5.2.3 Komission ei pidä säästellä voimia eikä resursseja hahmotellessaan naapurialueita koskevan toimintasuunnitelman sisältöä. Suunnitelma on sovitettava tehokkaasti ja johdonmukaisesti yhteen EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan kanssa ja etenkin Cotonoun sopimuksen määräysten sekä Meda- ja Ala-ohjelmien kanssa (ensimmäinen ohjelma kattaa Välimeren eteläpuoleiset alueet ja Lähi-idän ja jälkimmäinen Latinalaisen Amerikan ja Aasian), samoin kuin muiden, vastaisuudessa käynnistettävien, maailman eri alueille suunnattavien yhteisön ohjelmien ja toimien kanssa.

5.2.4 Komissiota kehoitetaan vaalimaan yhteisön koko banaanian etuja piakkoin toteutettavan banaanin markkinajärjestelyä koskevan muutoksen yhteydessä. Markkinoiden nykyistä tasapainoa on parannettava, jotta heikoimmin kehittyneistä maista lähtöisin olevat tuottajat voivat päästä yhteisön ja maailman markkinoille. Samalla yhteisön tuottajien tulotaso ja työllisyys on säilytettävä asettamalla asianmukainen tuontitulli riittävän korkealle tasolle, jotta näin varmistetaan yhteisön banaanian tulevaisuus.

5.2.5 Komissiota kehoitetaan ottamaan huomioon WTO-neuvottelujen lopputulos yhtenäistä tuontitullia asetettaessa ja ehdottamaan tarvittaessa asianmukaisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan yhteisön banaanintuottajien työpaikat ja tulotaso esimerkiksi tehostamalla sisäisen tukijärjestelmän mekanismeja.

5.2.6 Komissiota kehoitetaan ottamaan Posei-maatalousohjelmien muutoksissa huomioon kyseisten välineiden tarjoamat mahdollisuudet, vaikka niiden käyttöaste ei vielä ole yltenyt täyteen mittaansa, mikä johtuu pääasiallisesti siitä, että tietyt toimenpiteet on otettu käyttöön vasta hiljattain. Siksi on noudatettava asetettuja enimmäismääriä ja myönnettävä ohjelmiin riittävästi varoja, jotta niiden tavoitteet saavutetaan.

5.2.7 Komissiota kehoitetaan ottamaan maaseudun kehittämissä politiikassa huomioon syrjäisimpien alueiden erityistarpeet. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa sellaisten säännösten poistaminen, jotka rajoittavat rakennetukien saatavuutta tai estävät niiden saannin, viljelijöille ja karjankasvattajille aiheutuvien lisäkustannusten korvaaminen, tuki-intensiteetin asettaminen sellaiselle tasolle, että se vastaa syrjäisimpien alueiden tarpeita, ja yhteisön tukiosuuden laajentaminen kattamaan oheistoimenpiteet muun muassa seuraavilla aloilla: erityiset tuotantojärjestelmät — olosuhteisiin sopeutetun koneistuksen tukeminen –, maatalousvakuutukset, toimijoiden järjestäytymisasteen lisääminen ja haitallisten organismien torjuntaohjelmien käynnistäminen.

5.2.8 Komissiota kehoitetaan ryhtymään uusiin toimenpiteisiin, joilla edistetään esimerkiksi tomaatin ja muiden vihan-

nesten, kasvien ja kukkien tuotannon kilpailukykyä, sillä kyseiset tuotteet joutuvat kilpailemaan samoilla markkinoilla kuin tuotteet, jotka ovat peräisin muista, EU:n kanssa assosiaatiosopimuksen solmineista maista, kuten Marokosta, tai jotka nauttivat suosituimmuusjärjestelmästä, kuten AKT-ryhmän maista peräisin olevat tuotteet.

5.2.9 Komissiota kehoitetaan ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta sekä maaseudun tulevan kehittämisrahaston että kalatalousrahaston varat jaetaan kaikille syrjäisimmille alueille nykyisen määrärahaajaon ja tuki-intensiteetin mukaisesti.

5.2.10 Komissiota kehoitetaan tehostamaan Euroopan sosiaalirahastotoimia syrjäisimmillä alueilla ja tukemaan varsinkin työttömyysasteen alentamista — suurimmassa osassa ulkoalueita työttömyysluvut ovat erityisen korkeita — sekä kyseisten alueiden kansalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia unionin muihin kansalaisiin verrattuna.

5.2.11 Komissiota kehoitetaan tukemaan talous- ja sosiaalineuvostojen perustamista tai vahvistamista, jotta saataisiin paremmin tietoa talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoiden sekä ylipäätään kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden mielipiteistä.

5.2.12 Komissiota kehoitetaan tarkistamaan valtiontukia koskevat ehdotuksensa ja ottamaan huomioon perustuslakisopimuksen luonnoksen määräykset. Komissiota kehoitetaan niin ikään säilyttämään syrjäisimpien alueiden erityiskohtelu maatalous-, kalastus- ja tavarankuljetusalan valtiontuista päätettäessä ja lisäämään erityiskohtelua entisestään.

5.2.13 Komissiota kehoitetaan käynnistämään asianmukaisia toimenpiteitä, jotta syrjäisimmät alueet voivat hyödyntää tehokkaasti kaikkia niitä yhteisen liikennepolitiikan välineitä, jotka vaikuttavat kyseisten alueiden kehitykseen. Samalla on otettava huomioon näiden alueiden erityisasema yhteisön lainsäädännössä julkisen palvelun velvoitteen osalta; on pystyttävä takaamaan alueiden väestön tarpeita vastaava laatu ja hinta.

5.2.14 Komissiota kehoitetaan täydentämään ja parantamaan lento- ja meriliikenteen kilpailujärjestelmää syrjäisimpien alueiden ja erityisesti sellaisten alueiden osalta, jotka kärsivät sekä syrjäisestä sijainnista että saariolosuhteista.

5.2.15 Komissiota kehoitetaan muotoilemaan ehdotus seitsemänneksi tutkimusta ja teknologista kehittämistä koskevaksi puiteohjelmaksi siten, että siihen sisältyvät ulkoalueita koskevat nimenomaiset viittaukset saavat konkreettisen sisällön ja että ulkoalueiden osallistumista yhteisön T&K-toimiin helpotetaan muun muassa seuraavilla aloilla: ilmasto, vulkanologia, oseanografia, biodiversiteetti ja luontoa uhkaavat riskit.

5.2.16 Komissiota kehoitetaan tunnustamaan ulkoalueiden erityisasema kaasu- ja sähköalan sisämarkkinoiden vapauttamisprosessissa, jotta kyseisten alueiden kuluttajia ei rangaistaisi niin, että toimitusten säännöllisyys vaarantuu, palveluiden laatu heikentyy ja hinnat nousevat. Tämä edellyttää, että julkisen palvelun velvoitteita ja valtiontukia koskevat säännöt ovat joustavia.

5.2.17 Komissiota kehoitetaan ryhtymään pikaisesti toimenpiteisiin, joilla taataan ulkoalueiden kestävä kehitys. Tällaisia toimenpiteitä ovat etenkin luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, Natura 2000 -verkosto ja jätehuolto.

5.2.18 Komissiota kehoitetaan olemaan luova ottaessaan käyttöön ulkoalueille tarkoitettuja erityismekanismeja ja -menettelyjä. Komission on huolehdittava siitä, etteivät alueet jää osattomiksi laajojen sisämarkkinoiden eduista. Komission on esimerkiksi tuettava uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja pääsyä laajakaistaverkkoihin.

5.2.19 Komissiota kehoitetaan takaamaan ulkoalueiden muista poikkeavien verotusjärjestelmien jatkuvuus, sillä ne ovat

kyseisten alueiden talouskehityksen kannalta olennaisia välineitä.

5.2.20 Komissiota kehoitetaan harkitsemaan mahdollisuutta tarjota syrjäisimmille alueille tilaisuus osallistua aktiivisesti AKT-maiden kanssa solmittavia talouskumppanuussopimuksia koskeviin neuvotteluihin. Näin mahdollistettaisiin ja avattaisiin kanava joustavalle ja pysyväälle vuoropuhelulle alueviranomaisten — ja/tai alueiden kansallisten viranomaisten — sekä sellaisten alueellisten elinten kesken, joiden kanssa EU neuvottelee. Tällä tavoin taattaisiin, että talouskumppanuussopimukset ovat entistä tehokkaampia, täydentävät toisiaan ja ovat keskenään johdonmukaisia.

Bryssel 13. heinäkuuta 2005

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Anne-Marie SIGMUND

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi pääsystä satamapalvelujen markkinoille”

KOM(2004) 654 lopullinen — 2004/0240 COD

(2005/C 294/06)

Euroopan unionin neuvosto päätti 2. joulukuuta 2004 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 80 artiklan 2 kohdan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 19. toukokuuta 2005. Esittelijä oli Daniel **Retureau**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13.–14. heinäkuuta 2005 pitämässään 419. täysistunnossa (heinäkuun 13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 91 ääntä puolesta ja 49 vastaan 17:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1 Komissio julkaisi ensin vuonna 1997 satamia ja meriliikenteen infrastruktuureja käsittelevän vihreän kirjan ja teki sen jälkeen vuonna 2001 ensimmäisen ehdotuksensa direktiiviksi pääsystä satamapalvelujen markkinoille. Vaikka valkoinen kirja yhteisestä liikennepolitiikasta oli tuolloin vielä valmisteilla, komissio muistutti direktiiviehdotuksessaan, että ”satamapaketin” keskeisimpiä aihealueita ovat

— merikuljetusten yhdistäminen Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin

— satamapalvelujen markkinoille pääsyn sääntely

— merisatamien ja satamainfrastruktuurien julkinen rahoitus.

1.2 ”Satamapakettiin” sisältyviä teemoja on lisäksi käsitelty laajasti markkinoillepääsyn toista keskeistä aihetta koskevan ensimmäisen direktiiviehdotuksen ⁽¹⁾ johdannossa. Parlamentti hylkäsi lopulta ehdotuksen kolmannessa käsittelyssä.

1.3 Komissio käytti oikeuttaan toimia ainoana aloiteoikeuden omaavana toimielimenä ja palasi aiheeseen tekemällä uuden ehdotuksen direktiiviksi ⁽²⁾ pääsystä satamapalvelujen markkinoille. Komissio katsoo oikeudekseen ja velvollisuudekseen aikaansaada asiaa koskeva säädös ja soveltaa näin EY:n perustamissopimusta.

1.4 Komissio toteaa avaukseksi, että sen alkuperäisessä, vuonna 2001 julkaistussa tiedonannossa määrittelemä filosofia, periaatteet ja tavoitteet eivät ole muuttuneet. Sen sijaan eräät ehdotetuista muutoksista on otettu huomioon, sillä ne rikastuttavat alun perin tehtyä ehdotusta.

⁽¹⁾ KOM(2001) 35 lopullinen.

⁽²⁾ KOM(2004) 654 lopullinen, 13.10.2004.